

КЗВО «Вінницька академія неперервної освіти»

«Корекція емоційної сфери у молодших
школярів з розладом аутистичного
спектру»

Магістрант: Постернак Ольга Ігорівна

Науковий керівник: Чопик Л.І., кандидат
педагогічних наук

- ▶ **Об'єкт дослідження:** емоційна сфера дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру.
- ▶ **Предмет дослідження:** психокорекція емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру засобами арт-терапії.

- ▶ **Мета дослідження:** Зважаючи на необхідність у вдосконаленні корекційних програм по роботі з дітьми молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру в інклюзивних освітніх закладах, метою нашої роботи є теоретичний аналіз стану проблеми та експериментальне дослідження психокорекції емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру засобами арт-терапії.
- ▶ **Гіпотеза дослідження:** припускаємо, що психокорекційні арт-терапевтичні заняття зможуть здійснити позитивний психокорекційний вплив на розвиток емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку з РАС.

Завдання дослідження:

- ▶ Провести теоретичний аналіз наукових джерел з проблеми розвитку емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру.
- ▶ Провести психодіагностику емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру, виявити її особливості та визначити напрямки психокорекції.
- ▶ Підібрати арт-терапевтичні методики та розробити комплекс психокорекційних занять з дітьми молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру.
- ▶ Експериментально довести ефективність комплексу психокорекційних арт-терапевтичних занять.

Методи та методики дослідження

Для вирішення поставлених завдань та перевірки гіпотези дослідження нами були використані наступні методи дослідження:

- ▶ Методи збору теоретичної інформації: аналіз, синтез, узагальнення і систематизація наукових праць з теми дослідження.
- ▶ Емпіричні методи - спостереження та опитування.
- ▶ Методи якісного та кількісного аналізу, в тому числі методи математичної статистики -Т-критерій Вілкоксона.
- ▶ Під час проведення дослідження було використано наступні психодіагностичні методики:
- ▶ карта спостережень Т.Д. Зінкевич-Євстигнеєвої та Л.А. Нісневич;
- ▶ методика В.В. Ткачової «Оцінка емоційної і комунікативно-поведінкової сфери дітей з важкими порушеннями розвитку»;
- ▶ методика Н. Артюхіної, в адаптації В.В. Тарасун «Опитувальник для визначення педагогом особливостей соціоемоційного стану дитини з аутизмом»;
- ▶ методика О.І. Захарова «Опитувальник оцінювання рівня тривожності та схильності до неврозу»;
- ▶ методика В.В. Тарасун «Характер проявів емпатичних реакцій і поведінки в дітей з аутизмом».

Теоретичний висновок або теоретична модель

- ▶ В результаті проведення дослідження було більш повно розкрито питання психокорекції емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру засобами арт-терапії та розроблено комплекс психокорекційних арт-терапевтичних занять.

Назва і мета розробленої корекційної програми

Арт-терапія

- ▶ Музична терапія вважається одним з найефективніших засобів емоційної регуляції. Систематична робота з музичними творами не лише формує музичний слух, але й вчить дітей визначати настрій твору, виражати свої почуття до нього і впізнати емоції за співом людини.
- ▶ Ізотерапія. Цей напрям арт-терапії включає різні техніки образотворчої роботи, серед яких нами було обрано техніки малювання, квілінгу та аплікації.
- ▶ Ліплення (глинотерапія) сприяє розвитку кистей рук, дрібної моторики, покращує сенсорні відчуття та узгодження рухів. М'яка субстанція пластичних матеріалів активізує тактильні та кінестетичні відчуття, дитина може їх бити, розривати, розкатувати, скручувати - а отже, давати вихід своїм емоціям. Робота з такими матеріалами дає змогу опрацювати, усвідомити та відкоригувати психотравматичний досвід дитини.

Динаміка емоційних проявів дітей за критерієм «імпульсивність - рефлексивність»

Рівень/Група	Еспериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Крайня імпульсивність	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Надмірна імпульсивність	2	40%	0	0%	2	40%	2	40%
Середній рівень імпульсивності	3	60%	5	100%	3	60%	3	60%
Виражена рефлексивність	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Крайній ступінь рефлексивності	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Динаміка емоційних проявів дітей за критерієм «тривожність-спокій»

Рівень/Група	Еспериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Крайній рівень внутрішньої напруженості	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Високий рівень внутрішньої напруженості	2	40%	0	0%	2	40%	2	40%
Середній рівень внутрішньої напруженості	2	40%	4	80%	3	60%	3	60%
Збалансованість внутрішніх процесів	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%
Крайня ступінь спокійності	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Динаміка емоційних проявів дітей за критерієм «агресивність - миролюбність»

Рівень/Група	Еспериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Крайній рівень агресивності	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Високий рівень агресивності	2	40%	0	0%	2	40%	2	40%
Середній рівень агресивності	3	60%	4	80%	2	40%	2	40%
Миролюбність	0	0%	1	20%	1	20%	1	20%
Крайній прояв лояльності	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Динаміка оцінки розвитку емоційно-особистісної сфери

Рівень/Група	Еспериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Високий рівень	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Середній рівень	3	60%	4	80%	3	60%	3	60%
Низький рівень	2	40%	1	20%	2	40%	2	40%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Динаміка зміни соціоемоційного стану

Рівень/Група	Еспериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Соціоемоційний стан задовільний	2	40%	3	60%	2	40%	2	40%
Соціоемоційний стан недостатньо задовільний	3	60%	2	40%	3	60%	3	60%
Соціоемоційний стан незадовільний	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Динаміка рівня тривожності та психоемоційного напруження

Рівень/Група	Еспериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Психоемоц. напруження безсумнівне	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Високий рівень психоемоц. напруження	4	80%	1	20%	3	60%	3	60%
Середній рівень психоемоц. напруження	1	20%	4	80%	2	40%	2	40%
Низький рівень психоемоц. напруження	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Відхилення незначні	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Динаміка розвитку емпатії

Рівень/Група	Експериментальна група				Контрольна група			
	До		Після		До		Після	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
гуманістичний тип емпатії	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
змішаний тип емпатії	1	20%	1	20%	1	20%	1	20%
егоцентричний тип емпатії	1	20%	2	40%	1	20%	1	20%
низький рівень розвитку емпатії	3	60%	2	40%	3	60%	3	60%
Всього:	5	100%	5	100%	5	100%	5	100%

Практична значущість роботи

- ▶ Розроблений комплекс арт-терапевтичних психокорекційних занять дозволив позитивно вплинути на розвиток емоційної сфери дітей експериментальної групи, проте, його використання є доцільним лише, як допоміжний засіб психокорекції, зважаючи на значні порушення розвитку емоційної сфери дітей з розладами аутистичного спектру